

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.
1903 Budapest, Pf.: 314/15.
Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733
IRM: 33-104, 33-140 IRM Fax: 33-133
E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 33096/ /2008. RP.

Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés elleni
panasz elbírálása

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. tv. (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva, szolnoki lakos által benyújtott panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (továbbiakban: Panasztestület) 10/2009. (I. 21.) számú állásfoglalása megállapításaira – a panasznak a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme tekintetében

helyt adok,

minden egyéb vonatkozásban a panaszt

elutasítom.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. tv. (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) és (2) bekezdéseire, valamint a 109. § (3) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól. A keresetlevelet jelen határozat közlésétől számított harminc napon belül, hatóságomon keresztül lehet benyújtani a Fővárosi Bírósághoz a Ket. 109. § (1) bekezdése, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 326. § (7) bekezdése alapján.

A határozatot kapják:

- 1) panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4) Szolnoki Rendőrkapitányság vezetője
- 5) Irattár

INDOKOLÁS

I.

Panaszos 2008. július 21-én a Szolnoki Rendőrkapitányságon megjelent és rendőri intézkedés elleni panaszt jelentett be. A rendőri intézkedésre – a panaszos előállítására – 2008. július 20-án azért került sor, mert a panaszos szomszédjában lakó bejelentést tett a Szolnoki Rendőrkapitányság Ügyeletére, miszerint a panaszos a házuk elé kirakott betondarabot arrébb dobta, továbbá a bejelentő által ültetett bokrokat kivágta. Emiatt a bejelentő kérdőre vont a panaszost, aki erre szitkozódó szavakkal válaszolt, majd megfogta a bejelentő haját és a ház kapuja felé húzta. A bejelentő segítségért kiáltott, ekkor a házukból kijövő fia próbált édesanyjának segítséget nyújtani. A hangzavart hallva az utcára kijött a panaszos két fia is. Szóváltást követően a panaszos arcon ütötte a bejelentő fiát, majd lökdösődni kezdtek. A bejelentő közbeavatkozása eredményeképpen a lökdösődést abbahagyták és mindannyian bementek a saját házukba. A rendőrségre ezt követően tette meg bejelentését.

A helyszínre kiérkező rendőrök tanúkutatás és helyszíni meghallgatásokat követően panaszost és két fiát garázdaság bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt előállították a Szolnoki Rendőrkapitányságra.

A panaszos előállítása 09.55 órától 20.30 óráig tartott. Szabadon bocsátásakor e tény az előállításról szóló jelentésben, valamint a fogdanaplóban az eljáró rendőrök rögzítették, azonban az erről szóló igazolás kiállítására és a panaszosnak történő átadása nem történt meg.

A panaszos a rendőri intézkedés kapcsán panaszt nyújtott be a Szolnoki Rendőrkapitányságon miszerint:

- jelzései ellenére nem engedték ki WC-re az előállító helyiségből;
- nem tudott inni;
- több mint 12 órát töltött az előállító helyiségben.

Az I. fokon eljáró Szolnoki Rendőrkapitányság a panasznak helyt adott. A határozat ellen panaszos 2008. augusztus 11-én fellebbezés nyújtott be. Meghallgatása során elmondta, hogy a határozat indokolási részében olyan megállapítások vannak, melyek nem felelnek meg a valóságnak és ellentmondásosak. Kérte az alábbiak vonatkozásában a vizsgálat lefolytatását:

- a határozat szerint ő nem kért orvosi segítséget, de nem folytattak vizsgálatot arra vonatkozóan, hogy nem is volt erre módja, mivel kihallgatása megkezdéséig nem is találkozott rendőrrel;

- kérte, hogy a hatóság vizsgálja ki azt, hogy a két fiát miért vonták be az eljárásba;
- panaszolta, hogy amikor a rendőrautóba beültették nem engedték, hogy felső ruházatot, illetve rendes ruhát vegyen fel;
- kérte, hogy a hatóság az előállítóban lévő kamera felvételeit vizsgálja meg;
- sérelmezte, hogy panasz vizsgálata során az intézkedő rendőrökkel nem szembesítették;
- kifogásolta, hogy az előállítóban a kiengedésének időpontjaként 20.30 órát jelöltek meg, közben valójában ez 21.30 órakor történt;
- kérte a felelősségre vonását azoknak, akik miatt az előállító helyiségben úgy tartózkodott 12 órát, hogy nem nézték meg, hogy „él-e, hal-e”, továbbá nem engedték ki WC-re.

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Rendőr-főkapitányság 2008. szeptember 1-jén az I. fokú határozatot megsemmisítette, ugyanakkor a Szolnoki Rendőrkapitányságot új eljárás lefolytatására utasította. A Szolnoki Rendőrkapitányságon ezen új eljárás keretében 2008. szeptember 19-én megtörtént panaszos meghallgatása, melynek során nyilatkozott arról, hogy kéri panaszát a Független Rendészeti Panasztestület vizsgálja ki.

A panasz – abban a vonatkozásban, melyben a Panasztestület a tisztességes eljáráshoz való jog súlyos sérelmét megállapította – megalapozott, ugyanakkor minden egyéb vonatkozásában a panasz – az alábbiakban részletezett indokok alapján – megalapozatlan.

II.

A lefolytatott vizsgálat során a rendelkezésre álló iratok alapján tényállásszerűen az alábbiak állapíthatók meg.

Panaszossal szemben 2008. július 20-án garázdaság miatt történt intézkedés. A helyszínen intézkedő járőrök meghallgatásuk során egybehangzóan az alábbiakat mondták el. A jelzett napon, 09.00 óra körüli időben azt az utasítást kapták az Ügyeletről, hogy menjenek az Ügyelet által megadott utcába, mert ott egy nőt bántalmaztak. A helyszínen a bejelentő közölte velük, hogy a szomszédja és annak két fia bántalmazta őt és a fiát.

A járőrök kérdésére a panaszos nem nyilatkozott, fiai pedig azt mondták, hogy ők nem bántottak senkit, csak a segélykiáltásra mentek ki az utcára.

A sértettek meghallgatását követően az Ügyelet utasításának megfelelően a panaszost és két fiát előállították a rendőrkapitányságra. A panaszost és egyik fiát külön-külön előállító helyiségekben, a panaszos másik fiát pedig a folyosón ültették le. A járőrök 15 percnként ellenőrizték az előállítottakat, ennek során tapasztalták, hogy panaszos folyamatosan aludt. Mindkét rendőr úgy nyilatkozott, hogy a panaszos a szolgálatuk ideje alatt nem kiabált, nem is dörömbölt az ajtón. A panaszos két fiát több alkalommal is kiengedték WC-re és cigarettázni.

18.30 körüli időben szolgálatváltás történt, az ekkor szolgálatba álló rendőr – aki szintén 15 percnként ellenőrizte az előállítottakat – elmondása szerint a panaszos aludt.

20.30 órakor a gyanúsított kihallgatást végző nyomozó jött a panaszosért és elmondása szerint ő keltette fel, mert még akkor is aludt.

Az Ügyeleten szolgálatot teljesítő rendőrök meghallgatásuk során elmondták, hogy náluk nem jelzett az előállító csengője, illetve több alkalommal figyelték az előállító helyiséget a monitoron, de azt látták, hogy a panaszos mindvégig a padon aludt.

Panaszos mindkét fia egybehangzóan a következőket mondták el az esettel kapcsolatban. Nem hallottak kiabálást, vagy dörömbölést abból a helyiségből, ahol édesapjuk tartózkodott. Elmondták továbbá, hogy őket többször kiengedték levegőzni, cigarettázni és WC-re.

Panaszos egyik fia meghallgatása során azt is elmondta, hogy szólt az egyik fogdán szolgálatot teljesítő rendőrnek, hogy édesapjával betegek, napi rendszerességgel gyógyszert szednek, arra mindkettőjüknek szükségük van. A rendőr e kérdés kapcsán meghallgatása során úgy nyilatkozott, hogy ilyen nem történt, a panaszos fia csak azt közölte, hogy örökölt egy betegséget az édesapjától, de mást nem ezzel kapcsolatban nem mondott. E kérdés tisztázása érdekében megtörtént a két tanú között a bizonyítási eljárás, mely részben

eredményre vezetett, miszerint a panaszos fia úgy nyilatkozott, hogy annyit mondott, hogy napi rendszerességgel kell bevennie neki és édesapjának a gyógyszereit, azonban azt nem mondta a rendőrnek, hogy azt most hozzák be, mert azt be kellene venniük.

Az előállító helyiségben lévő csengő ellenőrzése is megtörtént, melynek során megállapították, hogy nem működik, ennek kijavításáról azonnal intézkedtek.

Panaszos előállítás 2009. július 20-án 09.55 órakor, szabadon bocsátása pedig ugyanezen a napon 20.30 órakor – a fogdanapló, valamint az előállításról készült jelentés szerint – történt meg, tehát összesen 10 óra 35 percig tartott.

Az előállított személyekre vonatkozó jogokról és kötelezettségekről, és az előállító helyiség rendjéről szóló nyomtatványt nem töltötték ki és nem írták alá a panaszossal, továbbá az előállítás időtartamáról nem állítottak ki igazolást.

Az előállítás az 1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről (a továbbiakban: Rtv.) 29. § (1) bekezdése, az Rtv. 31. § (1) bekezdése, valamint az Rtv. 33. § (2) bekezdés b/ pontja, továbbá a 62/2007. (XII. 23) IRM rendelet a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról 42. § (1) bekezdése és 47. §-a¹ alapján történt.

Az előállítás időtartama – melynek mértékét az Rtv. 33. § (3) bekezdése szabályozza² – nem haladta meg a törvényben előírt mértéket, illetve meghosszabbítása a törvény előírása szerint – négy órával – megtörtént. E tény az előállításról szóló jelentésben szerepel. Ezt követően történt meg a Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 43. § (1) bekezdésében, valamint a 179. § (1) bekezdésében foglaltak szerinti gyanúsított³ kihallgatása, az 1978. évi IV. törvény a Büntető törvénykönyvről 271. § (1) bekezdésében ütköző és a (2) bekezdés a/ pontja szerint minősülő csoportos garázdaság elkövetésének

¹ Rtv. 29. § (1) A rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát meg kell állapítania. Az igazoltatott köteles a személyazonosító adatait hitelt érdemlően igazolni. A személyazonosság igazolására elsősorban a személyi igazolvány szolgál, elfogadható továbbá minden olyan okmány, amelyből az igazoltatott kiléte hitelt érdemlően megállapítható. A rendőr az általa ismert vagy más jelen lévő ismert kilétű személy közlését is elfogadhatja igazolásként.

Rtv. 31. § (1) Akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önvészély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja.

Rtv. 33. § (2) A rendőr a közbiztonság érdekében a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt,
b) aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható;

Rendőrség Szolgálati Szabályzata 42. § (1) A rendőr a szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt a tettenérés helye szerint illetékes, szükség esetén a legközelebbi rendőri szervhez állítja elő

Rendőrség Szolgálati Szabályzata 47. § Az előállítás az előállított személy szabadon bocsátásáig vagy őrizetbe vételéig, illetőleg előzetes letartóztatásáig, de legfeljebb az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdésében meghatározott ideig tart.

² Rtv. 33. § (3) A Rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

³ Be. 43. § (1) A terhelt az, akivel szemben büntetőeljárást folytatnak. A terhelt a nyomozás során gyanúsított, a bírósági eljárásban vádlott, a büntetés jogerős kiszabása, illetve a megrovás, próbára bocsátás vagy javítóintézetni nevelés jogerős alkalmazása után elítélt.

Be. 179. § (1) Ha a rendelkezésre álló adatok alapján meghatározott személy megalapozottan gyanúsítható bűncselekmény elkövetésével, az ügyész, illetőleg - ha az ügyész másképp nem rendelkezik - a nyomozó hatóság a gyanúsítottat a 117-118. § szerint kihallgatja. A fogva lévő gyanúsítottat huszonnégy órán belül ki kell hallgatni. E határidőt attól az időponttól kell számítani, amikor a gyanúsítottat a nyomozó hatóság elé állították.

megalapozott gyanúja miatt.⁴ A kihallgatás a jegyzőkönyv adatai szerint 20.41 órától 21.43 óráig tartott. A bűnügyi nyilvántartásba vétel – az ún. „rabosítás” – a bűnügyi nyilvántartásról és a hatósági erkölcsi bizonyítványról szóló 1999. évi LXXXV. törvény 27. § (4) bekezdésében foglaltak alapján⁵ e napon, a kihallgatást követően 21.55 körüli időben történt meg.

A panaszos az I. fokú határozat ellen fellebbezést terjesztett elő, mely során további panaszokat adott elő. A már korábban – a Szolnoki Rendőrkapitányság által – lefolytatott, valamint a Panasztestület vizsgálata alapján e panaszokra vonatkozóan az alábbiak állapíthatók meg.

1. Panaszában előadta, hogy a határozat szerint ő nem kért orvosi segítséget, de nem folytattak vizsgálatot arra vonatkozóan, hogy nem is volt erre módja, mivel kihallgatása megkezdéséig nem is találkozott rendőrrel. E kérdés kapcsán megállapítást nyert, hogy minden kétséget kizáró módon nem igazolható a panaszosnak az az állítása, hogy ő jelzett a fogdaőröknek. Ennek következtében valóban nem találkozott rendőrrel.

2. A panaszos kérte, hogy a hatóság vizsgálja ki a két fiát miért vonták be az eljárásba. E kérdés megítélése nem a panasz kivizsgálása kapcsán indított eljárás feladata. A panaszos és két fia ellen a helyszínen intézkedő rendőrök adatgyűjtése alapján megindult a büntetőeljárás, megtörtént a nyomozás elrendelése.

3. A panaszos kifogásolta, hogy amikor a rendőrautóba beültették nem engedték, hogy felső ruházatot, illetve rendes ruházatot vegyen fel. E kérdést a Szolnoki Rendőrkapitányság I. fokú eljárása tisztázta. Az eljáró rendőrök úgy nyilatkoztak, hogy a helyszínen valóban nem engedték átöltözni a panaszost, azonban kérték a hozzátartozóját (feleségét), hogy készítsen össze ruhát a férjének, hogy a kapitányságon át tudjon öltözni. Az előállító helyiségben felajánlották neki e ruhaneműket azonban nem kérte, ezért azokat a fogdaszabályzatnak megfelelően, a többi személyes holmijával együtt, az előállítás ideje alatt tárolták.

4. A panaszos kérte, hogy a hatóság az előállítóban lévő kamera felvételeit vizsgálja meg. A Szolnoki Rendőrkapitányság tájékoztatása szerint az előállító helyiségben lévő kamerarendszer kép közvetítésére alkalmas, annak rögzítésére nem. Ennek megfelelően felvétel nem készült, tehát annak vizsgálata nem lehetséges. E kérdés kapcsán megtörtént az ügyeletes tisztek meghallgatása. Egybehangzóan úgy nyilatkoztak, hogy a kamera folyamatosan azt mutatta, hogy a panaszos az előállító helyiségben alszik.

5. A panaszos azt is sérelmezte, hogy az intézkedő rendőrökkel nem szembesítették. Az I. fokú eljárás során tisztázható volt a pontos tényállás „szembesítés” – a panasz elbírálására vonatkozó eljárási rendet szabályozó Ket. megfogalmazása szerinti bizonyító eljárás – nélkül is.

6. Kifogásolta továbbá, hogy az előállítóból a kiengedésének időpontjaként 20.30 órát jelöltek meg, közben valójában ez 21.30 órakor történt. A panasz elbírálása, valamint a büntetőeljárás iratai alapján megállapítható, hogy panaszos minden bizonnyal ezt az időpontot úgy

⁴ Btk. 271. § (1) Aki olyan kihívóan közösségellenes, erőszakos magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétséget követ el és két évig terjedő szabadságvesztéssel, közérdekű munkával vagy pénzbüntetéssel büntetendő.

(2) A büntetés büntetett miatt három évig terjedő szabadságvesztés, ha a garázdaságot

a) csoportosan (...) követik el.

⁵ 1999. évi LXXXV. törvény 27. § (1) A 26. §-ban meghatározott adatokat az a nyomozó hatóság, ügyészség közli, amelyik a gyanúsítottal, illetőleg a vádlottal szemben eljár.

(4) Az adatközlést a nyomozó hatóság és az ügyészség az alapos gyanú közlésének, illetőleg a nyomozás felfüggesztéséről, megszüntetéséről hozott határozata; a bíróság a büntetőeljárás felfüggesztéséről, megszüntetéséről, illetve befejezéséről hozott határozata jogerőre emelkedésének - továbbfolytatás elrendelése esetén a határozat meghozatalának - napjától számított három munkanapon belül teljesíti.

értelmezte, hogy a kihallgatása végével bocsátotta szabadon őt a hatóság. Valójában azonban az előállító helyiségből 20.30-kor szabadult, ezt követően került sor a kihallgatására.

7. A panaszos kérte a felelősségre vonását azoknak, akik miatt az előállító helyiségben úgy tartózkodott 12 órát, hogy nem nézték meg „él-e, hal-e, továbbá nem engedték ki WC-re. A panaszosnak ez a része a fentiek alapján tisztázható, hiszen nem igazolható a panaszos azon állítása, hogy ő jelzett a fogdaőröknek, következésképpen nem történhetett meg az az eset, hogy nem engedték őt ki, hiszen e szándékát nem jelezte. A fogdaőrök meghallgatásuk során úgy nyilatkoztak, hogy 15-20 percenként ellenőrizték a panaszost.

A fentiek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

III.

A Független Rendészeti Panasztestület a rendelkezésére bocsátott iratok alapján arra a megállapításra jutott, hogy *„Az előállítás (...) 2008. július 20-án 09 óra 50 perctől 2008. július 20-án 22 óra 20 percig tartott. Ez 12 óra 30 perc időtartamot jelent. Látszólag tehát a jogszabályban engedélyezett legfeljebb 12 órai időtartamot 30 perccel lépték túl, a jogellenes fogvatartás 30 percen át tartott.”*

Álláspontom szerint a Panasztestület az előállítás időtartamára vonatkozó megállapítása téves számításra alapul az alábbiak miatt. A nyomozási cselekmények végrehajtására a hivatkozott jogszabályok alapján került sor. Ezek időtartama nem számít bele az előállítás időtartamába, mivel mind az előállításról szóló jelentés, mind pedig a fogdanapló adatai szerint panaszos szabadon bocsátása ezt megelőzően megtörtént. Kihallgatása és a bűnügyi nyilvántartásba vétele alatt már nem állt személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedés alatt. A kihallgatás megkezdésekor mind a vallomástétel megtagadásáról, mind pedig panasztételi jogáról a Be. hatályos szabályai alapján tájékoztatták és figyelmeztették⁶. Ennek megfelelően szabadon dönthetett arról, hogy tesz-e vallomást vagy sem, továbbá a kihallgatás folyamán azt bármikor megszakíthatta volna és szabadon távozhatott volna a kapitányság épületéből.

Az Rtv.-ben szabályozottak szerint az előállítás időtartama egy alkalommal 4 órával meghosszabbításra került. Panaszos előállítása 09.55 órától 20.30 óráig, összesen 10 óra 35 percig tartott. A meghosszabbítás indokoltsága – az alábbiakban részletesen kifejtettek szerint – a nyomozási cselekmények (tanú és gyanúsított kihallgatások) végrehajtásának időigénye volt.

Az eljáró rendőrök a következő intézkedéseket, az alábbi időrendben hajtották végre:

- 09 óra 00 perc és 09 óra 30 perc között az ügyelet utasítására kiérkeztek a helyszínre;

⁶ Be. 117. § (2) A terheltet a kihallgatásának megkezdésekor figyelmeztetni kell arra, hogy nem köteles vallomást tenni, a vallomás tételét, illetőleg az egyes kérdésekre történő válaszadást a kihallgatás folyamán bármikor megtagadhatja, de bármikor dönthet úgy, hogy vallomást tesz, akkor is, ha korábban a vallomástételt megtagadta. Figyelmeztetni kell arra is, hogy amit mond, illetőleg rendelkezésre bocsát, bizonyítékként felhasználható. A figyelmeztetést, valamint a terheltnek a figyelmeztetésre adott választ szó szerint kell jegyzőkönyvbe venni. A figyelmeztetés és a figyelmeztetésre adott válasz szó szerinti jegyzőkönyvezésének elmaradása esetén a terhelt vallomása bizonyítási eszközként nem vehető figyelembe.

196. § (1) Akit az ügyész vagy a nyomozó hatóság intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása érint, az a tudomásszerzéstől számított nyolc napon belül panasszal élhet.

- helyszínen intézkedtek, adatokat gyűjtöttek, a sértetteket előzetesen meghallgatták, továbbá tájékoztatták őket a további eljárási cselekményekről és arról, hogy látélet vétel érdekében szükséges orvoshoz menniük;

- 09.55 órakor a panaszos előállítása – két társával együtt – a Szolnoki Rendőrkapitányságra;

- a rendőrség elektronikus iktatási rendszere („Robotzsaru”) adatai alapján a fenti intézkedések dokumentálása 11 óra 12 perc és 11 óra 47 perc között;

- a tanú kihallgatási jegyzőkönyv adatai alapján a sértett kihallgatása 13 óra 01 perc és 14 óra 53 perc között történt meg;

- a tanú kihallgatási jegyzőkönyv adatai alapján a másik sértett kihallgatása 15 óra 08 perc és 15 óra 49 perc között történt meg;

- a tanú kihallgatási jegyzőkönyv adatai alapján további tanú kihallgatása 16 óra 01 perc és 16 óra 44 perc között történt meg;

Mindezen időpontok a jegyzőkönyvekben egyértelműen szerepelnek, ennek ellenére a Panasztestület állásfoglalásában a tanú kihallgatások időpontja ettől eltérően szerepel: *„Elsőként a bejelentő (...) tanú kihallgatására került sor – nem tudni milyen okból – csak 14 óra 57 perckor. Ezt követte fiainak (...) a tanú kihallgatása. Ez utóbbi 16 óra 46 perckor történt.”* E megállapítás nem a valós időpontokat tartalmazza, vélhetően a rendőrség elektronikus iktatási rendszerének (az ún. „Robotzsaru” rendszer) adatai alapján kerültek bele az állásfoglalásba. Ezek az időpontok nem azonosak a kihallgatás kezdő és befejező időpontjával, pusztán az adott dokumentum kinyomtatásának időpontját rögzítik. Ennek megfelelően a „Robotzsaru” valóban azt tartalmazza, hogy a bejelentő tanú kihallgatási jegyzőkönyvét 14.57 órakor, a másik tanú kihallgatási jegyzőkönyvét 15.51 órakor, további tanú kihallgatási jegyzőkönyvét pedig 16.46 órakor nyomtatta ki az eljáró rendőr. Megállapítható tehát, hogy a tanúk megérkeztek a kapitányságra 12 óra 30 perc és 13 óra 00 perc közötti időben. Ezt megelőzően – a látéletről készült orvosi iratok alapján – az orvosnál voltak, emiatt ennél korábban nem kezdődhetett meg a kihallgatásuk.

A Panasztestület állásfoglalásában kifejti, hogy *„A panaszosnak a rendőrkapitányságra történt előállítása után kellő előrelátással már fel lehetett mérni, hogy annak célja a rendelkezésre álló idő, legfeljebb 8 óra alatt nem lesz elérhető hatékony munkaszervezés nélkül.”*

E kérdés megítélése kapcsán a rendelkezésre álló adatok alapján az alábbi megállapításokat teszem. Mindhárom tanú kihallgatási jegyzőkönyvet ugyanaz a rendőr készítette, tehát nem volt módja és lehetősége a rendőrségnek arra, hogy párhuzamosan, egy időben történjenek meg ezek a kihallgatások. Ennek magyarázata az, hogy az adott bűncselekmény súlya és a bizonyítás nehézségének a foka nem indokolta nyomozó csoport felállítását. Ezen kívül fontos körülmény, mely további indokául szolgál annak, hogy egy nyomozó végezte el az elrendelt nyomozás során szükséges eljárási cselekményeket, hogy a kérdéses nap vasárnap volt, tehát a Szolnoki Rendőrkapitányság – mint ahogy az ország minden rendőrkapitánysága – hétvégi beosztás szerint dolgozott, a teljes apparátus természetesen nem volt jelen a kapitányság épületében, szabadnapos rendőr berendelésére pedig nem volt alapos indok.

Ténylegesen tehát 13 óra 01 perckor az eljáró nyomozó megkezdte a kihallgatásokat. A sértettek kihallgatása nélkül nem kezdett bele a gyanúsítottak kihallgatásába. Ez a döntése a nyomozó hatóságnak teljes mértékben indokolt, szakszerű és a hatályos törvényi szabályoknak megfelelő volt. Az előállítás indoka volt a bűncselekmény elkövetése, melynek alapadatairól a helyszínen a rendőrök tájékoztak, adatokat gyűjtöttek, ezeket

dokumentálták. Az előállítás jogalapjaként mindezen adatok elégségesek voltak, azonban a megalapozott gyanú közléséhez nem. Az eljárás e stádiumában a nyomozó hatóság legfőbb feladata a tényállás minél teljesebb körű tisztázása, a bizonyítékok beszerzése. Ez esetben a döntő bizonyító erő éppen a tanú kihallgatása volt. Mindezek a nyomozás sikeres befejezésének – az állam büntetőjogi igénye érvényesítésének – kulcsfontosságú részei.

A tanú kihallgatások tehát befejeződtek 16 óra 46 perckor. Ezt követően az alábbi feladatokat végezte el az eljáró rendőr:

- gyanúsított kihallgatás a jegyzőkönyvben szereplő adatok alapján 17 óra 04 perc és 18 óra 01 perc között történt meg, majd bűnügyi nyilvántartásba vétele 18 óra 22 perctől;

Ezzel az időponttal kapcsolatban megjegyzem, hogy a Panasztestület állásfoglalásában is ugyanez az időpont szerepel. Ennek megfelelően még inkább érthetetlen és indokolatlan, hogy az állásfoglalás fentebb idézett részében a tanú kihallgatások megkezdésének időpontjaként miért a „Robotzsaru” és miért nem a jegyzőkönyv adatai szerepelnek.

- további gyanúsított kihallgatása a jegyzőkönyvben szereplő adatok alapján 18 óra 45 perc és 19 óra 49 perc között történt, majd bűnügyi nyilvántartásba vétele 20 óra 00 órától;
- a panaszos gyanúsított kihallgatása a jegyzőkönyvben szereplő adatok alapján 20 óra 41 perc és 21 óra 43 perc között történt meg, ezt követően a bűnügyi nyilvántartásba vétel 21 óra 44 perctől;

A fenti adatokból egyértelműen kitűnik, hogy az eljáró nyomozó megszakítás nélkül végezte feladatát. A tanú kihallgatások befejezése és az első gyanúsított kihallgatásának megkezdése között mindösszesen 18 perc telt el. A Szolnoki Rendőrkapitányság épületének szerkezeti adottságait, valamint a normál ügymenethez szükséges időt figyelembe véve – a kihallgató helyiség a kapitányság épületében az adott szint egyik végén helyezkedik el, míg az előállító helyiség a másik végén, e távolság megtétele normál tempóban kb. 5-6 percet vesz igénybe, továbbá az előállító helyiségből az előállított személy szabadítása, az ezzel kapcsolatos dokumentáció elkészítése, ezt követően pedig a kapitányságon belül a gyanúsítottnak a kihallgató helyiségbe történő kísérése további kb. 10 percet vesz igénybe – az eljáró rendőr egy percet sem tétlenkedett. A kihallgatásokat végző rendőr aznap reggel 08 óra 00 perctől 20 óra 00 percig volt szolgálatba vezényelve. 20 óra 00 perckor azonban nem volt lehetősége a szolgálatot befejezni, mert az egyik gyanúsított bűnügyi nyilvántartásba vételét időközben megkezdte azt nem szakította félbe azzal, hogy lejárt az aznapi szolgálati ideje. A panaszos gyanúsított kihallgatását egy másik rendőr végezte el, aki a szolgálatot aznap 20 óra 00 órakor kezdte meg. Panaszos kihallgatása 20 óra 41 perckor a szolgálat felvételét követően 41 perccel később kezdődött meg. E 41 perc az iratok áttanulmányozására, az ügy teljeskörű megismerésére, a kihallgatásra való megfelelő felkészülésre okszerűen szükséges idő volt, annál is inkább, mert e 41 percben már a panaszos szabadon bocsátása, kihallgató helyiségbe kísérése is megtörtént.

A panasztestület e feladatok – alapos gyanú közlése, majd bűnügyi nyilvántartásba vétel – végrehajtása kapcsán az alábbi megállapítást teszi. *„A jogszabályok (...) 3 napos határidőt adnak az adatok továbbítására; ez, valamint az a körülmény, hogy a nyilvántartásba vétel megkeresés alapján is eszközölhető, illetve, hogy szabadlábban lévő gyanúsítottal szemben is alkalmazható, a Testület álláspontja szerint azt jelenti, hogy a nyilvántartásba vételt az előállítás céljai között szerepeltetni nem lehet, és ebből következően a „Rabosítás” szükségessége nem lehet oka az előállítás határideje meghosszabbításának sem.”*

E megállapítással több ponton nem értek egyet. A korábban kifejtettek alapján az előállítás jogalapja [Rtv. 33. § (2) bekezdés] bűncselekmény elkövetése, célja pedig a büntetőjogi felelősségre vonáshoz szükséges nyomozási cselekmények végrehajtása volt. Ezeket a Panasztestület állásfoglalása sem vitatja. Az előállítás időtartama nem haladta meg az imént megfogalmazott célnak megfelelő mértéket, hiszen a gyanúsított szabadon bocsátása a gyanúsítottként történő kihallgatását megelőzően megtörtént. Fontos kihangsúlyozni, hogy a megalapozott gyanú közlése, illetve a gyanúsított kihallgatása a nyomozás sikeres lefolytatásának fontos mozzanata, ezért az nem volt mellőzhető. Minél több idő telik el ugyanis a jogszabálysértő cselekmény és az azzal kapcsolatban indított eljárás során foganatosított nyomozási cselekmény, továbbá a bizonyítási eszközök beszerzése között, annál nehezebb a bizonyítás, továbbá emiatt a büntetőeljárás veszíthet időszerűségéből. Az idő múlásával a bizonyítékok súlya csökkenhet, megnő az összebeszélés, a tanúk befolyásolásának veszélye, továbbá az eseményekre való visszaemlékezés is nehezebb.

A bűnügyi nyilvántartásba vétel kapcsán az alábbiakat szükséges kihangsúlyozni. A megalapozott gyanú közlése, valamint a kihallgatás után közvetlenül történt meg az ún. „rabosítás”. Ez ténylegesen a hatékony és gyors ügymenetet szolgálta. Ezt kívánta a gyanúsított érdeke is, hiszen ennek következtében nem volt szükség arra, hogy külön emiatt újra meg kelljen jelennie a hatóság előtt.

A tisztességes eljáráshoz való jog sérelme kapcsán a panasznak helyt adok. Ezen alapjogsérelem megvalósulása kapcsán a lefolytatott vizsgálat az alábbiakat állapította meg.

Az előállítás megkezdésekor a panaszos teljes körű tájékoztatása az őt megillető jogokról és kötelezettségekről nem történt meg. Az állásfoglalás szerint a személyi szabadsággal kapcsolatos alapjogsérelem tovább súlyosbította, hogy az eljáró rendőri szerv eljárása nem felelt meg az Országos Rendőr-főkapitányság közbiztonsági főigazgatójának vonatkozó átiratában foglaltaknak⁷, amennyiben nem tájékoztatták és nem is nyilatkoztatták arról, hogy kér-e orvosi ellátást, valamint élelmet. Az ezzel kapcsolatos nyomtatványt⁸ nem töltötték ki és nem írták alá a panaszossal. Ezzel szorosan összefügg az a körülmény, hogy az előállítás időtartamáról sem kapott igazolást.

A személyes szabadsággal kapcsolatos alapjogsérelem álláspontom szerint nem valósult meg, erre vonatkozóan a panasz – a korábban, részletes indokolással kifejtettek alapján – nem megalapozott. A tisztességes eljáráshoz való jog sérelme kapcsán azonban a panasznak helyt adok, és e körben értékelem azt a körülményt, hogy a rendőrség nem teljesítette tájékoztatási kötelezettségét.

A nyomtatvány ki nem töltése, továbbá az előállítás időtartamáról szóló igazolás ki nem állítása: e mulasztások mind hozzájárultak ahhoz, hogy a panaszos számára nem vált minden kétséget kizáróan nyilvánvalóvá, hogy az előállítása – az előállító helyiségből való távozásával, és a letétbe helyezett tárgyai átvételével – véget ért. Fontos körülmény azonban az, hogy szabadon bocsátásakor a letéti tárgyai átvételéről és visszaadásáról jegyzőkönyv készült (a jegyzőkönyv a vonatkozó iratok részét képezi). Ennek ellenére panaszosban nem tudatosult az, hogy a kihallgatása megkezdésekor már nem állt személyes szabadságot

⁷ Országos Rendőr-főkapitányság Közbiztonsági Főigazgatója 26-326/2006. ált számú, 2006. május 26-án kelt, a fogdákkal rendelkező rendőri szervek parancsnokaihoz címzett utasítás.

⁸ Országos Rendőr-főkapitányság Közbiztonsági Főigazgatója 26-326/2006. ált számú utasítás mellékletében szereplő „Tájékoztató az előállított személy jogairól, kötelezettségéről, valamint az előállító helyiség rendjéről” nyomtatvány, amit minden előállítottal ismertetni kell és ennek tényét az érintett személy aláírásával igazolja.

korlátozó kényszerintézkedés hatálya alatt. Ezt követően a büntetőeljárás ide vonatkozó rendelkezései alapján⁹ köteles volt a nyomozási cselekményen jelen lenni, és köteles volt túrni az adatai felvételét, a gyanúsítás szövegének közlését. A figyelmeztetések elhangzását, valamint a panasztételi jogról való tájékoztatását követően a panaszos szabadon távozhatott. E jogával azonban nem élt, vallomást tett és önként alá vetette magát a bűnügyi nyilvántartásba vételnek is.

Az előállítottak számára öt óra elteltével nem biztosítottak élelmet. A panasz e vonatkozásban is megalapozott és szintén a tisztességes eljáráshoz való alapjogsérelem körében értelmezendő, különös tekintettel arra a tényre, hogy az előállítottakra vonatkozó jogokat és kötelezettségeket – így különösen az étellemezésre vonatkozó jogokat – tartalmazó tájékoztató tábla az előállító helyiségben kifüggesztésre került, de erre külön nem hívták fel a panaszos figyelmét, ami pedig elvárható lett volna. E megállapítással összefüggésben egyrészt kiemelendő, hogy a panaszos az ellátással kapcsolatban egy alkalommal sem tett panaszt. Másrészt fontos megjegyezni azt is, hogy jelenleg az előállítottak ellátásának jogszabályi alapja teljes mértékben hiányzik, ami a jogalkalmazóként eljáró Rendőrséget rendkívül nehéz helyzetbe hozza. Míg a korábbi szabályozás¹⁰ rendelkezett az előállított személyek ellátásáról, a jelenleg hatályos Szolgálati Szabályzat ilyen tartalmú rendelkezést már nem foglal magában, melyből adódóan az ellátás vonatkozásában hiányzik az előállítottakra irányadó rendeleti szintű szabályozás. A jelenleg hatályos rendelet¹¹, és az ennek végrehajtását tartalmazó ORFK utasítás¹² módosítására a Rendőrség javaslatot tett.

A Panasztestület egyéb megállapításaival – így különösen a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme kapcsán megfogalmazottakkal – és azok indokolásával messzemenően egyetérttek.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- a Magyar Köztársaság Alkotmánya az 1949. évi XX. törvény I. fejezet 2. § (2) bekezdés, valamint a XII. fejezet 55. § (1) bekezdése;
- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 326. § (7) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 109. § (1) és (2) bekezdése;

⁹ Be. 117. § (1) A terhelt kihallgatása előtt meg kell állapítani a személyazonosságát, ennek érdekében meg kell kérdezni a terhelt nevét, születési idejét és helyét, anyja nevét, lakóhelyének és tartózkodási helyének lakcímét, a személyazonosító okmánya számát és az állampolgárságát. Ezekre a kérdésekre a terhelt akkor is köteles válaszolni, ha egyébként a vallomástételt megtagadja.

¹⁰ A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 3/1995. (III. 1.) BM rendelet 45.§-ának (4) bekezdése úgy rendelkezett, hogy „az előállított, elővezetett személy ellátására a fogva tartottakra vonatkozó szabályok megfelelően irányadók”.

¹¹ 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet a rendőrségi fogdák rendjéről tartalmazza a jelenleg hatályos szabályokat, azonban e rendelet nem tér ki az elővezetett és előállított személyek jogaira és kötelezettségeire. Ennek módosítására a Rendőrség tett javaslatot a rendőrségi fogdákra irányadó szabályozás előállító helyiségekre vonatkozó szabályozással való kiegészítésére. (Az ORFK Rendészeti Igazgatóság tájékoztatása szerint a jogszabály módosítása jelenleg folyamatban van.)

¹² 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás a Rendőrség Fogdaszolgálati Szabályzatának kiadásáról

- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 29. § (1) bekezdése, 31. § (1) bekezdése, 33. § (2) bekezdése b/ pont, a 33. § (3) bekezdése a 92. § (1) bekezdése, a 93/A § (1)-(5), valamint a (7) és (9) bekezdései;
- a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII.23.) IRM rendelet 42. § (1) bekezdései, valamint a 47. §;
- a Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 43. § (1) bekezdése, 117. § (1)-(2) bekezdései, a 179. § (1) bekezdése, valamint a 196. §-a;
- a Büntetőtörvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 271. § (1) bekezdés, valamint (2) bekezdés a/ pontja;
- a bűnügyi nyilvántartásról és a hatósági erkölcsi bizonyítványról szóló 1999. évi LXXXV. törvény 27. § (4) bekezdése;

Budapest, 2009. február „ ,„

Dr. Bencze József r. altábornagy